

Heimsborgarin: Við egnum flogfarið. Hann flygur jarnan yfir Atlantshavið at hyggja eftir fótóliti í Molde

Rasarakoyrarin: Nógvir pengar geva möguleika til dýr frítíðartrív

Kompanjongurinn: Bjorn Rune Gjelsted er eisini frá Norðurvesturandinum

Fótólitsbýttlingurinn: Ranne er kendur fyri at vera ein sera góður stuðul hjá fótólitsfelagnum Molde

Heimsins størsti fiskimaður: Vunnið milliardi í Alaska

JUSTINUS EIDESGAARD

Seinast í sjeitiárunum tók fiskivinnan av álvara seg upp í Alaska. A trongdu fiskileiðunum á okkara leiðir droymdu fiskimenn um góðu veiðuna í norðara parti av Kyrrahavinum. Fleiri norðmenn fluttu til Alaska ella til Seattle í USA fyri at royna eydnuna. Eisini feroingar keyptu fiski-för og royndu eydnuna. Men teir gjørdist fátækari. Ein ungur norðmaður royndi eisini eydnuna. Hann nevndist Kjell Inge Røkke og kemur úr Romsdali. Hann flytir nú heim aftur til Noregs og hann kemur ikki tómhentur. Hesi góðu fimtan árin, hann hevur verið burtur, hevur hann havt eydnuna við sær. Hann eigur í dag eina toskakvotu, sum er munandi størri enn øll tann norska tilsamans. Hann ríkast maður í heiminum, ið hevur vunnið sitt ríkið eina fiskivinnu. Hann er dreydurin hjá øllum fiskimönnum, eisini teimum ungu feroysku.

Røkke, sum hann vanliga verður nevndur millum landsmenn, flytir nú heim aftur til Noregs og roknað verður við, at hann eigur 2,7 milliardi norskar krónur tókar og ein umsetning, sum liggur fleiri ferðir omanfyri nevndu eginøgn.

Ein slíkur maður við eini slíkari søgu er gott tilfar hjá fjølmiðlunum og henda greinin er ein samandrættur av hvat norsk bløð hava skrivað um fiskimilliardirin seinastu mánaðarnar. Tilfarið er í høvuðsheitinum tikið úr Dagens Næringsliv, ið er norska Børsen og úr VG ella Verdens Gang.

Meira kvotu enn norski flotin

Kjell Inge Røkke veidir í dag fyri størri virði enn allur norski fiskiflotin og hevur styrkt sína stöðu sum heimsins størsti fiskimaður. Hansara stóra felag í USA, American Seafoods Company, hevur í ár tryggjað sær kvotu til eitt virði av sjei milliárdum norsku krónum og eigur 10 prosent av heimsins kvotum av gráum fiski.

Í marknaðarvirði koma hesar kvotu uppá 15 milliardi norskar krónur.

Samlaða kvotan hjá American Seafoods er í minsta lagi 1,1 millión tons og í mesta lagi 1,3 milliónir tons fyri 1996. Hetta er triggjar ferðir so nógv sum samlaða norska toskakvotan. Henda kvotan gevur størri umsetning enn øll tann norska fiskivinnan. Söluvirðið liggur eisini omanfyri samlaða norska utflutningin av vanligum fiskaslögum. Norway Seafood/American Seafood hevur økt munandi um kvoturnar síðan í fjór.

Nýggjar milliárdkvotur

Út frá søguligum tølum hevur dótturfelagið hjá Norwegian Seafood, American Seafood Company tryggja sær millum 660.000 og 735.000 tons í Beringshavinum. Hetta er millum 18 og 21 prosent av samlaða kvotuni í hesum havinum.

Omaná hetta hevur felagið, sum hevur heimstað í Seattle eina kvotu uppá 35.000 tons við Aleuturnar. Hetta er 25-30 prosent av samlaða kvotuni har á leiðini. Røkke hevur roynt á hesum leiðum í fleiri ár. Roynt verður í friari kapping, har tann sum fiskar mest og skjótast, fær mest, fær størstu nøgdina. Omaná kvoturnar í American Seafood Company hevur Røkke tryggja sær risakvotur frá russum. Hetta hendir í samstarvi við felagið VB-TRF í Vladivostok, sum russiski staturin eigur.

American Seafood Company hevur ábyrgdina av einum flota uppá nýggju verksmiðjutrolarum, sum samanlagt eiga eina kvotu uppá millum 400-500.000 tons. Út móti ársloki í fjór eydnaðist Røkke at keypa part í seks verksmiðjuskipum við kvotu afturat, afturat teimum trimun, sum felagið hevði ríkið í fleiri ár. Tey seks skipini eru russisk og russiska felagið eigur tey. Men tey verða ríkin og úrgjörð av amerikanska felagnum, sum eisini selir tað tey veida.

Við dagsins kvotum er sannlíkt at at tey nýggju russisku skipini fara at veida fyri einar triggjar

milliardi í ár.

Tey nýggju skipini eru skrásett í Vladivostok, men verða ríkin av American Seafood í Seattle. Her landa tey og her verða tey útgjörð. Veidan verður í høvuðsheitinum seld á amerikanska marknaðinum. Russisku skipini eru í veruleikanum ongantið heima.

Samstarvsfelagin VB-TRF er eitt stórt felag, sum hevur havt yvir 20.000 starvsfólk. Hetta felag hevur átt og eigur størstu kvotuna av gráum fiski í Eystur-russlandi. Skipini eru útgjörð eftir amerikanskum krøvum. Iløgur fyri 20 milliónir krónur eru gjörðar til hvørt skip, fyri at nútíðarsgera tey. Alt yvirfólk umborð er frá American Seafood.

Avtalan millum American Seafood Company og russiska felagið er fimm ár. Men tað liggur fast í avtaluni, at teir halda fram so leingi báðir partar eru nøgdir við avtaluna. Tey árin American Seafood Company hevur samstarvað við russiska felagið er veida økt tiggju ferðir.

Eitt nýmótans ævintýr

Søgan um Kjell Inge Røkke er eitt nýmótans ævintýr.

Alt byrjaði við, at ein skúlatroyttur ungur maður av Norðurvesturandinum í Noregi gjørdi sum so mong onnur ung, hann fór til sjós.

Seinast í sjeitiárunum setti hesin ungi norðmaðurin so móti tí spirandi norska fiskiumhvørvinum í Seattle í USA.

Í 1982 keypti hann sín fyrsta bát. Hesin varð doyptur Karina eftir táverandi konuni hjá Røkke. Hann fíggaði meginpartin av bátinum sjálvur. Hann kostaði eina halva millión. Men stutt eftir kom eldur í bátin og hann gjørdist vrak.

Næsti báturin fekk navn- ið Karina Explorer. Men hann sakk stutt eftir. Eldur, og at ein bátur gekk burtur, fekk ikki Røkke at missa mótið. Aftaná nøkur fá ár hevði hann fingið lótin fyri seg. Í 1987 leyp hann stóra lopið. Amerikansku myndugleikarnir royndu at avmarka veiðuna eftir Alaska pollock við at seta reglur fyri hvørji skip

kundu veiða í amerikanskum sjógv. Ein av reglunum var at kjølurin á skipinum skuldi vera strektur á amerikanskum skipasmiðjum.

Røkke keypti útslitin amerikansk fiskiskip, sleipaði tey heim til Vesturlandið í Noregi og karvaði tey sundur. Kjølurin var tað einasta sum var eftir. Síðan vóru risastór verksmiðjutrolarar bygdir omaná kjølin.

Try skip bygd hann á henda hátt: American Empress, American 'Dynasty og American Triumph.

Úrslitið var framut gott. Við hesum nýmótans skip-

um veiddi hann eftir einum árið 20 prosent av pollock kvotuni. 107 bátar kappast um restina.

Yvirskotið frá hesum fongrika fiskiskapi varð partvist settur í fiskivinnuna aðrastaðir í heiminum, partvist í húsaognir, partvist í merkivörum og portvist í idnaði.

Felagið Resource Group International (RGI) er í dag skipað í fimm divisionum: Fiskur: Norwegian Seafood við minst 20 skipum, sum felagið antin eigur ella hevur leigað. Skipini fiska í Alaska, Russlandi, Argentína og nú skjótt eisini í

Chili.

Idnaður: Skipasmiðjurnar Langstein og Brattvåg og goymsluskiparframleiðarin Karsten Høvik.

Merkivörur: Gresvig, Helly-Hansen, tomra konfektion, Brooks, Rena Box EMO o.s.v.

Fastar ognir: Avantor, Grand Harbour í Florida, v.m.

Figging: Iløgugrunnin í Luxembourg

Og Molde fotballklubb. Fyri nøkur prosent kundi hann átt øll fótólitsfeløg í Noregi.

Kjell Inge Røkke saman við nýggju vinkonuni Kristin Aanderud Larsen